

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Mikor lépjen fel szolgálaton kívül a csendőr?

Irta: *Soltész Imre* csendőrfőhadnagy.

Hivatásunk kötelességtudást és szolgálati ténykedést követel tőlünk oly esetekben is, midőn más közhivatal viselő személy teljesen ura szabadságának.

E szolgálati ténykedés utasításunk 22. §-ában van röviden körvonalozva.

Igen szabad teret hagy itt utasításunk a gondolkodásra, midőn kötelességünk tezi szolgálaton kívül is a fellépést.

Épen ez oknál fogva akad nem egy csendőr, ki helytelenül fogja fel kötelességeit s elveti a súlykot az által, hogy olyan dolgokba is beavatkozik, melyekhez semmi, vagy édeskevés köze van, vagy helyzetével nem lévén tisztában inkább passiv magatartást tanusít, semhogy a szerinte kétes kimenetelű vállalkozásokba bocsátkozék, noha elszánt és bátor fellépésével nagy baj, vagy veszélynek vehette volna elejét.

Legtöbb csendőr tisztában van a büntetett, vagy vétség esetén tanusítandó magatartásával, azonban a kibágásoknál tudása hézagos s ez nem is csodálható.

A helyes eljárást csak az ismerheti, a ki törvényeink intentióival tisztában van, ezt pedig a száraz törvényből kiolvasni nem mindegyik csendőr képes.

Az egyik örsön egy túlbuzgó csendőr korosmába veddött s ott ismerősei társaságában borozgatott.

Egyszerre csak az egyik ismerőse a fülébe sugja, hogy a szomszéd asztalnál hazárd kártyajátékot üznek.

Csendőrünk kezdetben tünődött azon, hogy mitevő legyen, mert rendezett tanácsu városban történt a dolog, de később czimborái szemrehányásai, hogy talán félgyáva, avagy nincsen joga fellépni, talpra állították s a játékos asztalhoz lépve a bankot a törvény nevében le akarta foglalni.

A dolog nem ment könnyen, mert a kártyázók tiltakoztak a beavatkozás ellen s a csendőr sem akart szégyenszemre tágitani. Így verekedés lett a dologból, miközben az egyik kártyázó kezét vágta el a csendőr kardján, a másíknak pedig fél arczát szelte le a penge. De a túlnyomó erő elől a csendőr mégis csak hátrálni

volt kénytelen s az ajtó szárnyai közé szorult kardja el is törött.

A kardhasználat vizsgálat tárgyát képezte, mely a csendőr beavatkozását nem találta indokoltnak s kardhasználatát csupán a jogos védelmen alapultnak tudta minősíteni.

Lássuk csak, hogy miért helytelenítették a csendőr fellépését?

Ha a csendőr a rendezett tanácsu város korcsmájában tiltott szerencsejáték üzését észlelte, eleget tett volna kötelességének, ha a szemtanukat a cselekményre figyelmeztetve kimegy a korcsmából s a legközelebbi városi rendőrt figyelmezteti az észleltekre s így, ha a rendőr belépésekor játékukat be is szüntetik, üzelmeket le nem tagadhatják, mert tanu rá a csendőr s a figyelmeztetett szemtanuk.

Ezen alapon tehát megdőlt a csendőr azon érvelése, hogy ő a késedelemben veszélyt látott fennforogni. A csendőr feltevésében alaposan tévedett tehát, mert nem ismerte a csendőr fellépésében nyilvánuló preventív eljárás célját a büntetendő cselekmények meggátolására nézve.

A csendőr tévedését azonban csak akkor látná be, ha bepillantatna a büntetőtörvény vonatkozó szakaszának kodifikációjába.

Azt talán helyesen fogta fel a csendőr és tudta is, hogy a szerencsejáték úgy a saját, mint az idegen vagyron veszélyeztetése, de azt talán már nem tudta, hogy a törvény az önjogu személyek vagyron feletti szabad rendelkezésének jogát nem korlátozhatja mindenkor.

S ezen kihágás is csak azért büntethető, mert nyilvános helyen lett elkövetve, ellenben nem válik azzá, ha azt magánháznál üzik. Ott ugyanis a törvénynek semmi beavatkozási joga sincs az önjogu személyeknek vagyron feletti szabad rendelkezésébe.

Láthatjuk tehát, hogy ezen kihágás egyik fontos motívuma az, hogy az a közrendészet sérelmére korcsmában lesz elkövetve s nem pedig az, hogy ott egyesek magánvagyronának önkéntes koczkaztatásáról és veszélyeztetéséről van szó.

A beavatkozását illetőleg azonban akadnak a kihágások között is kivételek s ezeket ismertetni alább szándékozom.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár tőlünk nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszert, húr, stb., míg **Rományi** legújabb képe árjag yakkét át nem olvassa, mely ingyen és bérmentve köldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségetes díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

Azon feltevésből indulok ki, hogy a büntett és vétéség elkövetésénél, annak megakadályozása végett, — kivéve a pénzbüntetéssel büntetendő és a magánvádra üldözendőket, — mindig fel kell lépni.

Allításomat az általános szolgálati batározmányoknak a részeg egyénekkel szemben tett rendelkezésére alapítom, mely így szól:

•Részeg egyének irányában, ba egyébként büntetett, vagy vétéséget nem követtek el, csak akkor szabad fel lépni, ba a fellépés mellőzése által nagyobb botrány, veszély, vagy érzékeny kár állhatna be, vagy idézhetnék elő, stb. •

Már pedig, ba az elősorolt esetekben batározványaink még a részeg emberekkel szemben való fellépést is kötelezővé teszik, úgy annál természetesebb, hogy a fellépés a nem részeg emberekkel szemben is, a büntett és vétéség eseteiben indokolt.

Allításom második indoka a szolgálati utasítás 117. §-ának V. pontjában rejlik, mely a büntett és vétéség tetteseit tettenérés esetén elfogni rendeli, a vétéség tettesét pedig, ba ismeretes, vagy nem szabadságvesztéssel büntetendő vétéségről van szó, csupán feljelenteni.

Ha tehát ezek tettenéréskor elfogandók, illetve feljelentendők, úgy ezen szolgálati ténykedést akár szolgálatban vagyunk, akár szolgálaton kívül, eszközölni kötelességünk.

Általában a nélkül, hogy a büntetőtörvénykönyv kodifikációjába betekintենék, tájékozást nyujt fellépésünkre nézve a szolgálati utasítás 27. és 117. §-a.

Ugyanis az elfogás ép oly szükséges praeventív intézkedés, mint a szolgálaton kívüli fellépés e e kettő oly annyira egyidejű, hogy az alább ismertetett kivételekkel, az egyik eseteit bátran azonosíthatjuk a másikkal is.

Allításom bizonyítására vegyük sorra röviden a 27. és 117. §. eseteit.

A 27. §. 1. pontja specialis esetre nem terjeszkedik ki, csupán a rendes szolgálat teljesítésekor tanusítandó magatartásról szól minden büntetendő cselekménnyel szemben, tehát ezen pontot itt figyelembe nem vesszük.

A 2. pont azon specialis esetei, melyekben közbelépni kell, külön tárgyaltnak, tehát szintén elbágyható.

A 3. pont népcsoportosulásról beszél, melyet egyedül felosztatni amúgy is kétséges vállalkozás lévén, szintén figyelmen kívül hagyható.

A 4. pont a személy- és vagyonbiztonság veszélyeztetéséről szól, itt tehát a hivatalból üldözendő és szabadságvesztéssel büntetendő büntett és vétéség esetén tettenéréskor mindig közbe kell lépni; a kihágás esetén való közbelépés eseteit külön fogom tárgyalni.

Az 5. pont tüzesetről, baleset és szerencsétlenségekről szól, ezeknél a sürgős közbelépés szüksége az eset természetéből önként folyik.

A 6. pont eseteiben való fellépés egyedül és oldalfegyverrel szintén kockáztatja a sikert, tehát mellőzendő.

Itt és a 3. pont esetében tartsa kötelességének az észlelő csendőr a laktanyába sietni, felszerelni e a kellő segélylyel a tett színbelyére kivonulni.

A 7. pont eseteiben a fellépést indokolt, mert pl. egy égő lámpával a padláson lerakott széna közt járkáló egyénnel szemben a fellépést elmulasztván, könnyen tűz támadhat, mi pedig úgy a személy-, mint a vagyonbiztonságra nézve egyaránt veszélyes.

A 8. pont esetében a fellépés azért nem indokolt, mert csak a fellépés után lehet megállapítani. vajjon ezen pont esete fennforog-e, avagy sem.

A 9. pont esetében a fellépés azért mellőzendő, mert veszélyes helyeken az utasokat amúgy sem lehet csupán oldalfegyverrel kísérni.

A 10. és 11. pont eseteiben viszont a fellépés azért indokolt, mert nincs kizárva, hogy ezek, mire a csendőr felszerel, tovább szöknek.

A 12. pont eseteiben az elfogadókkal szemben mindig fel kell lépni, az előző pontokban említett indokoknál fogva; a többi egyénekkel szemben való fellépés pedig azért nem sürgős, mert itt is csak a fellépés után lehetne megállapítani, vajjon el kell-e járnai velük szemben, avagy nem?

A 13. pontban felsorolt közlekedési eszközök közül különösen a vasut, távirda és telephon, továbbá a bid és határjel rongálások azon veszélyes cselekmények, melyek észlelésekor a fellépés indokolt.

Ezen pont többi részeiben való közbelépés indokát a kibágáaoknál fogom ismertetni.

A 14. pont esetei közül csak akkor indokolt a csendőr szolgálaton kívüli fellépése, ba e nélkül, pl.: a szolgálaton kívüli utazásnál, a forgalmi akadály másképp el nem háriható.

A 15. pont a csendőr szolgálaton kívüli fellépését nem teszi szükségessé.

Nézzük már most a 117. §-t.

Ebből a §-ból csak azon pontokat említem fel, melyeknél a közbelépés nem szükséges.

Ilyen a III. pont, mert szolgálaton kívül nem tehető kötelességévé a csendőrnek utána nézni, vajjon a szemei előtt megjelent idegen ki van-e onnan utasítva vagy tiltva, avagy sem?

Az V. pont esetét már fennebb tárgyaltam.

A VI./g) és h) pontok eseteiben a fellépés azért nem szükséges, mert ezt az esetet épen a fellépés eredményezheti.

A VIII. 1. pont azon esetében, midőn a korcsában hazárd kártyajátékot üznek, a szolgálaton kívüli fellépés, mint azt az elől felhozott példától is láthattuk, azért veszélyes, mert városban a nép azon hiszemben

A legjobb órák,

legszolidabb ókszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy kénzpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

útlórásnál Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzők ingyen!

van, hogy vele szemben csakis a rendőr jogosult fellépni s így a csendőr fellépését jogtalannak tartva könnyen ellenszegül s mivel ilyen alkalommal a korcsmában több ittas személy is lebet, már pedig az ezekkel szemben való fellépés csak az általános szolgálati batározványok ismertetett eseteiben indokolt.

Faluhelyen a csendőr a bazárdul kártyázók ját kára egy pár józan szemtanu figyelmet hívja fel s azok neveit feljegyezve a laktanyába menjen, bol felszerelve, egy-két közsegelőljárósági tag, vagy közeg társaságában menjen vissza a korcsmába, a hazárdjátékok szüntesse he s vegye őrizet alá az elkobzás alá eső tárgyakat.

A 2. pontban felhozott esetben a csendőr szolgálaton kívüli fellépése kétes kimenetelt eredményezhet, mert az ölés és testi sértésre alkalmas eszközökkel felfegyverkezett csoporttal szemben, egyedül és csupán oldalfegyverrel sikerrel és veszély nélkül eljárni nem lehet s nem is tanácsos; ily esetben is a laktanyába kell sietni s felszerelve kellő segélylyel kell a csoporthoz visszatérni.

A IX. pont *a), b), c), d), e), f)* és *g)* bekezdéseinél a fellépés azért nem indokolt, mert ezeknél is csak a már eszközölt fellépés után volna megtudható, hogy van-e ok a csendőri beavatkozásra, avagy sem?

Hátra van még azt ismertetni, hogy a kihágások közül melyek azok, melyek észlelésekor a fellépés indokolt és szükséges?

Szükséges a közbelépés a kihágási büntető törvénykönyv 33. §-ának esetében a badierő eszközeinek veszélyeztetésénél, mert a közbelépés elmulasztásával könnyen nyitunk utat a bütlenség elkövetésére.

A 34. §. 1. és 3. pontja eseteiben, melyek a fegyverek és löszerek nagyobb mennyiségben való titkos megszerzésére és a tiltott lókitvelre vonatkoznak, mert ezen cselekmények által az állam biztonsága veszélyeztetik s mert ba a csendőr azonnal közbe nem lép esetleg mire felszerelve újból megjelenik, a szállítmány a határon átvitetik.

A 37. §. esetében, a zászló- és czimeraéértésnél, ha közbelépés által a cselekmény s az ország jelvényein ejtendő sérelem megakadályozható.

A 40. §. esetében, a hamis vészjelzésnél, ha a közbelépés által a lakosság nyugalmanak megzavarása és a batóság tévutra vezetése megakadályozható.

A 41. §. esetében, a veszélyes fenyegetésnél, ba nem tudni, vajjon nem szándékozik-e a tettes a cselekményt tényleg végrehajtani.

A 47. §. esetében, a hatósági birdetmény megrongálásánál, ba közbelépés által a cselekmény megakadályozható s ezáltal az abból eredbető hátrány elbáritható.

A 48. §-nál, a tiltott birdetés közzétételénél, ba ez által a közlésnek veszélyes következményei lehetnek.

Az 51. §. esetében a vallási tisztelet tárgyának megalázásánál és az 54. §-nál, a temetés megakadályozásánál, mivel közbelépés által a keletkezett botrány megszüntetbető.

A 75. §. esetében, a nyilvános verekedésnél, ba a közbelépés eredményre nyújt kilátást, mert ezáltal a nyilvános botrány s az esetleges veszélyesebb következmények elháríthatók.

A 80. §. esetében, a közönség oltalma alá helyezett tárgyak megrongálásánál, mivel ezekről a csendőrnek leginkább szolgálaton kívül nyílik alkalma meggyőződni s közbelépés által a rongálásnak eleje vebető.

A 84. §-nál, a közbotrányt okozó részszegésnél a fellépés az általános szolgálati batározmányok VII. fejezetének 42. pontján alapszik.

A 86. §-nál, az állatkinzásnál a közbelépést a szolgálati utasítás 117. §. VII. 1. pontja indokolja, mivel ezen cselekmény által közbotrány is idéztetik elő.

A szerencsajátékoknál követendő magatartást már fennebb ismertettem.

A 105. §. esetében, az ivóvíz megrontásánál, ba közbelépés által a cselekmény megakadályozható.

A 109. és 110. §-oknál, a robbantásra s a 111. és 112. §. eseteiben a gépekre és vaspályákra vonatkozó biztonsági szabályok megszegésénél, ba közbelépés által a szerencsétlenségnek eleje vebető.

A 115. §. esetében, a tiltott lövöldözés és löfegyver gondatlan kezelésénél, ba közbelépés által a veszély és baj elbáritható.

A 117. §-nál, az építésrendőri szabályok megszegésénél s a 118. §-nál, a szilárd tárgy ismételt eldobásánál, nehogy a közbelépés elmulasztása folytán a közönség veszélynek tétessék ki.

A 120. §-nál, a sebes és vigyázatlan bajtásnál, mivel a sürgős közbelépést itt is a közönség biztonsága követeli.

A 121. és 122. §-nál, a veszélyes állat tiltott és gondatlan tartásánál, ba a közbelépés által a veszély elbáritható.

A 126. és 127. §. eseteiben az élelmi és élvezeti cikk lopásánál és az ingó vagyon jogtalan basználátánál a közbelépés csak akkor indokolt, ba a csendőr ezt olyan személy által látja elkövetni, kiről már eleve feltehető, hogy jogtalanul cselekszik, pl. osavargó, vagy kóbor cigány által.

Egyéb gyanus esetben előbb mindig megkérdezendő a magánindítványtételre jogosult, vajjon kívánja-e az eljárás megindítását, avagy sem, igenlő esetben s ba a csendőr sürgős fellépését kéri, ez meg nem tagadható tőle.

A 129. §-nál, a gyanus dolgok megszerzésénél s a 131. §-nál, a gyanus dolgok átvételénél a csendőr fellépése azért szükséges, mert szolgálaton kívül lebet

A legjobb órák,

legszilidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábig, ugy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegysek ingyen!

legtöbb alkalma azok észlelésére, s ha a közbelépést elmulasztaná, a gyanús dolgok későbbi felfedezése már nehézségekbe ütköznék.

Ezen közbelépési kötelességérzet által sok lopás, rablás, sth. felfedezését könnyítheti meg a csendőr.

A 136. §. esetében, a mértékekre vonatkozó szabályok megszegésénél a fellépés azért indokolt, mert ezen cselekményeket is bő alkalma van a csendőrnek szolgálaton kívül észlelni, s ha nyomban közbe nem lép, lehet, hogy a rendes szolgálati fellépéséig sok ember csalatik meg a hitelesítetlen mérleggel.

A 141. és 142. §. eseteiben, a tűzrendőri szabályok áthágásánál s a hatóság iránti engedetlenségnél, a tűzvész, vagy árvíz esetén a csendőr fellépése természet-szerű, mert e nélkül a veszély és baj nem csökkenthető s a rögtöni intézkedés keresztül sem vihető.

Az egyéb törvényekben felsorolt kihágások közül fel-emlitendőnek tartom még az 1893. évi XXIII. t.-cz.-ben jelzett mesterséges borok készítése és forgalomba hozása által elkövetett kihágásokat, melyeknél a fellépés szintén azért indokolt, mert a csendőrnek szolgálaton kívül nyílik a legtöbb alkalma ezek észlelésére s mert a rendes szolgálati fellépéskor rendszerint mindent elkövetnek a tettesek, hogy cselekményük fel ne fedeztessék.

Ugyanily indoku a fellépés az 1894. évi XXIX. t.-cz.-ben jelzett üzletszerű fogadás tiltott közvetítésénél a lóversenyen, továbbá az 1869. évi 3390. sz. belügyminiszteri rendeletben jelzett fiatal nőszemélyek tiltott kivitelénél külföldre, végül az 1888. évi VII. t.-cz.-ben, az állategészségügyi kihágások között jelzett s az emberi élelemre levágandó állatokra vonatkozó szabályok megszegésénél.

Az itt fel nem sorolt kihágási esetekben a csendőr szolgálaton kívül ne lépjen fel, illetve fellépésének mellőzésével nincs veszély a késedelemben, részben azért, mert azoknál vagy nincs szó tettenérésről, vagy mert csak közbelépés által fedezhető fel, vagy idéztetik elő a tiltott cselekmény, vagy mert az egyedül és oldalfejgyverrel való fellépés nem nyújt kilátást és elégtelennek bizonyul a kihágás megszüntetésére, vagy másrészt, mert az ügyben való eljárás rendes szolgálat alkalmával is elintéztető.

Természetes dolog, hogy ha a csendőr ezen itt fel nem sorolt kihágási ügyekben fel sem lép, de róluk tudomást szerez, azt jegyezze fel magának, nehogy feledésbe menjen.

A gyakorlott és tapasztalt öreg csendőrben már meg van a kellő érzék az iránt, hogy mikor szükséges a fellépése s mikor nem, de sajnos, a mai létezámbul-lámzás mellett hány ilyen tapasztalt csendőr van? Igen kevés, mert hiszen alig lesz véglegesítve a csendőr, már is járőrvezetői ténykedést végez, de sőt szolgálaton kívül, mint fiatal csendőrrel is megeshetik, hogy az itt felsorolt esetekkel találkozik.

Azért azt hiszem, hogy helyén való dolog, ha a

csendőr a czimben jelzett kérdéssel ia tisztába jön, mert csak akkor mondhatja magáról, hogy szolgálaton kívül is meg tud felelni bivatásának.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Az angyalcsináló.

Irtá: Máthé Miklós törzserőrmester.

Hosszu idő óta hangoztatott panasz, hogy nálunk Magyarországon a gyermekhalandóság igen nagy és a szaporodás sem áll arányban a lakosság számával. A Csendőrségi Lapok hasábjain is volt már erről szó nem egy ízben, hogy a csendőrlégénység figyelme a szaporodásnak majdnem mindenfelé tapasztalt bűnös uton való meggátlására felhivassék. Az egyes vidékeken divó egy-két gyermekrendszer különben már annyira ismeretes mindenki előtt, hogy a csendőrség figyelmének erre való külön felkeltése — ugyszólván — felesleges.

Arról is volt már e lap hasábjain szó, hogy a szülők, de különösen az anyák, ha már csirájában, t. i. a születés előtt nem tudják elpusztítani méhük gyümölcsét, a megszületés után sokszor egészen feltűnően végzik el azt. Tapasztalható ez különösen a törvénytelen születésű gyermekeknél. Hiába van e részben az állam gondoskodása, hiába a már több helyen létesített gyermekmenhely s a legujabban kiadott belügyminiszteri rendelet is. Mert az az anya, a ki a sajnálkozás legkisebb jele nélkül pusztítja el ép, erős, egészséges gyermekét, csak hogy állítólagos szegényének e jelét eltüntesse és a nevelés gondjaitól szabaduljon, valóságga örjög, ha a gyermekmenhely áldásos nevelése alá szállítandó az erre hivatott közegek elvinni akarják gyermekét. Természetes, hogy az ilyenkor erőszakolt sírás-rívás, a gyerekhez való állítólagos csökönnyös ragaszkodás nem egyéb, mint a rajongásig menő anyai szeretet színlelése, a mit az ilyen anya álszegényből és csak azért tesz olyan feltűnéssel, hogy a nagyközöniséget, a mely semmit se hagy figyelmen kívül és elítéli a gyermekek iránt közönnyös anyákat, félrevezesse.

A gyermek elhalálzásának mesterséges előidézése különben oly raffinált cselekményeken alapul, hogy azt csak szakavatott megfigyelő veheti észre. Ha látjuk, hogy egy másik anya, akár törvényes, akár törvénytelen gyermekét a helyett, hogy saját emlőjén táplálná, ócska vászonrongyba csavart tejeszaemlével eteti, biztosak lehetünk benne, hogy eljárása a gyermek elpusztítására irányul s hogy a gyermek már el van jegyezve a halálnak.

Lehet, sőt bizonyos, hogy egyik-másik erősebb szervezetű gyermek az ilyen táplálás mellett is megmarad. De az is bizonyos, hogy az ekként táplált gyermekek $\frac{90}{100}$ -ad része okvetlen elpusztul. S ezen nem is lehet csodálkozni. Ha a gyerek megunja a csuczlizást vagy elalszik, kiveszik a csomagot a szájából s az ablakba vagy más piszkos helyre dobják, mikor pedig a gyerek áhes lesz vagy sírni kezd, egyszerűen csak tejbe mártják az élesztős zsemletől akkorára már erjedésbe ment és megsavanyodott csuczlit és a gyerek szájába adják. Csak természetes aztán, hogy ez a miazmákkal telített eledel, hosszabb időn át való folytatás mellett a leg-erősebb bélhurutot s ezáltal egy-két hónap alatt a gyerek halálát idézi elő.

Végeredményben ehhez hasonló következményekkel

A magyar királyi operaház.

jár a mákfőzettel és a még nagyon is gyenge gyermekek, a csak nagyoknak való tápszerekkel, hufélékkel, főzelékekkel való táplálása is. Ezért van aztán, hogy egy-egy családban, bár 8—10 sőt sokszor több gyerek is születik, alig marad életben egy-kettő; a többi nagyobbrészt kiskorában elpusztul.

Mindez azonban, annyira a mennyire menthető. Mert a szegény szülőknek napról-napra dolgozni, küzdeni kell a saját magok és családjuk fenntartásáért és az anya sem maradhat állandóan a gyermek mellett; nem gondolhatja, nem ápolhatja azt a követelményeknek megfelelően és a munkától nap-nap után elcsigázottan nem is táplálhatja azt a saját emléjéből, mert kosztja szegényes, sovány és így nincs teje.

De a gyermek elpusztítására irányuló szándékos cselekedet rejlik igen sokszor a gondatlanság folytán való elhalálozás elég gyakori eseteiben is. Számtalanszor olvasnánk a lapokban, hogy itt-ott, a magára hagyott gyerek megégett, leforrázódott, kutbaesett vagy a sertések felfalták.

Ezekben az esetekben igen nehéz ugyan a szándékoságot kideríteni, éppen ez okból a hatóságok se igen firtatják a dolgot s csupán a gondatlanság miatt büntetik a szülőket, ha t. i. ez fenn forog, sőt különös méltánylást érdemlő esetekben nem is büntetik. Pedig, ha egynémely esetben alaposabban utána nézünk a történeteknek, alaposabb vizsgálat alá vesszük az elhalálozást előidézett körülményeket, bizony sokszor kiderülne, hogy nem gondatlanságból következett az be, hanem szándékosan, még pedig bűnös szándékkal idéztetett elő.

Igy történt az alábbi esetben is.

H. A. mátramindszenti lakos hajadonnak 1901. évben, törvénytelen ágyból ikrei születtek. Egy fiú és egy leány. A nőnek, kit hozzátartozói eme ballépése miatt megvetettek, nem volt senkije, a ki segítene volna és a törvénytelen apán se lehetett venni semmit. Így aztán a könyörületes szomszédokra volt utalva s ezeknek adakozásából s később a saját kevés keresményéből tartotta fenn négy évig a gyerekeit. 1905. év telén azonban, az előző évi rossz termés következtében, gyéribbek lettek, majd teljesen megszűntek az adakozások s az anya keresets is oly csekély volt, hogy alig bírta abból magát és két gyermekét fenntartani. A szegénység és nyomor pedig — mint jól tudjuk — igen rossz tanácsadó. H. A. is elkeseredésében arra határozta el magát, hogy a gyerekeit elpusztítja, maga pedig valamire elvándorol s mind cseléd tartja fenn magát.

Hosszasan töprengett e bűnös terv felett, a vége mégis csak az lett, hogy szándékát végrebajtotta. Február 10-én este a takarék tűzhelyben, apró galyfákból tüzet rakott s a tűzbely ajtaját nyitva hagyva, a galyákat akként igazította meg, hogy a belsővégek elégeése után a külsővégek lehulljanak s ezután a szoba földjére szórt szalmán már ekkor alvó gyerekeit egy rossz kabáttal letakarta s az ajtót rájuk zárván, minden különösebb ok nélkül egy távoli szomszédba ment bejelgetni.

Számítása jól bevált, mert a szalma a lehullott parázstól csakugyan meggyuladt s mire ő mintegy félóra múlva visszatért, a két gyerek a nagy füstben és a szenvedett égési sebek folytán meghalt.

A nő a szobátüz láttára valósággal őrzöngve hívta segítségül a szomszédokat, hogy a tüzet eloltsák és a gyerekeket megmentésék, de csak a tüzet sikerült eloltani, a gyerekek akkorára már kiszendvedtek.

A községi elöljáróság értesítvén a batóságot, február

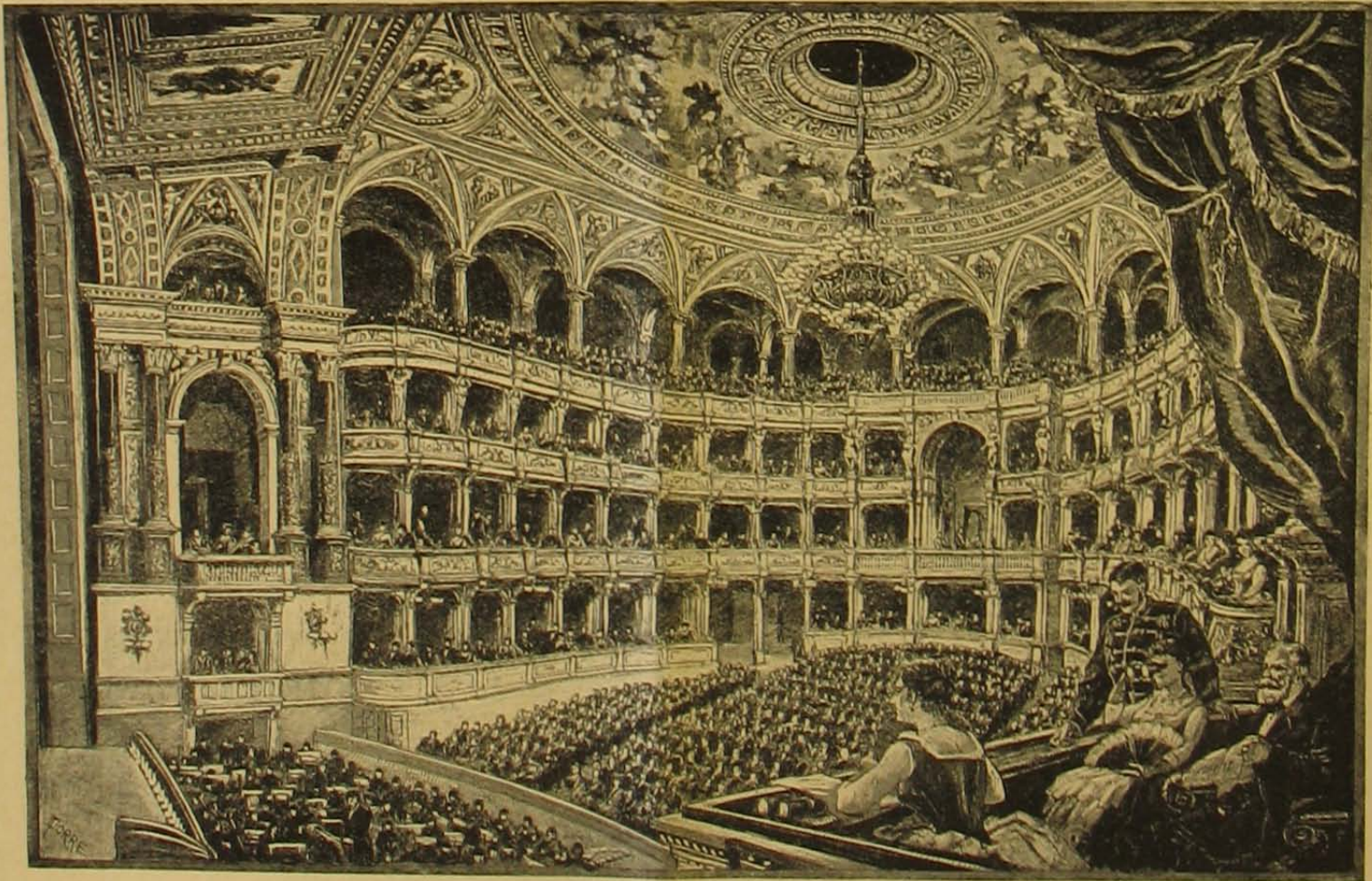
12-én a vizsgálóbíró és két orvosszakértő a helyszínére kiszállt s a szükségesnek látszó nyomozás végett megérkezett Maczonkáról egy két főből álló járőr is. Az előzetes nyomozatot a vizsgálóbíró vezette és mivel az anyának azt az állítását, hogy a tűzhelyben nemcsak a jelzett időben, de még egy héttel előbb sem volt tűz s a magokra maradt gyerekek az idő alatt, míg ő tüzfáért és a szomszédban járt, előkeresték a gyufát és magok raktak tüzet és ebből keletkezett a szobátüz: a tanuként nem igen jelentkező szomszédok közül senki meg nem czáfolta; és mert az anyának a gyermekei halála felett színlelt szívfájdalma és elkeseredése oly közvetlennek és oly természetesen látszott, hogy a hatósági egyének is elbitték, ennél fogva az esetet mint vétkes gondatlanság folytán előidézett balálesetet vették fel s az anyát szabadlábbon hagyta a vizsgálóbíró. Ezzel a jelentéssel vonult be a járőr is a vizsgálóbíró távozása után, mert a vizsgálóbíró nyomozását befejezettek tartván, feleslegesnek találta, hogy az anya által a balálesetre nézve előadott körülményeket még alaposabb vizsgálat alá vegye.

Hatala Mihály őrmester, maczonkai őrsparancsnok ismervén H. A. előzetét és szegényes életviszonyait, gyanusnak találta az esetet és a vizsgálóbíró által elfogadott tényállás ellenére is érdeklődni és puhatólőzni kezdett annak körülményei iránt. Alkalmilag széttekintett a nő lakásában s megfelelő kérdőzködés mellett megállapította, hogy a gyufát nevezett mindig olyan helyen tartotta, hogy a magokra maradt gyerekek ahhoz hozzá nem férhettek. Azt is megállapította, hogy a nő az eset idején tüzfáért nem is járt, hanem csak a közeli szomszédban tartózkodott és pedig minden különösebb ok nélkül, majdnem egy fél óráig. A további puhatólás során pedig már arra is akadtak tanuk, hogy a nagy nyomorúság miatt elkeseredett nő nem egyszer és többek előtt nyíltan hangoztatta, hogy vagy elpusztítja gyermekeit vagy magokra hagyja s ő maga úgy elmegy, hogy soha rá nem akadnak.

Eme adatok alapján kikérdezés alá vette a nőt, a ki a bizonyítékok sulya és a lelkiismeretmardóság következtében megtörve beismerete, hogy gyerekeit elkeseredésében, szándékosan pusztította el, még pedig úgy, a mint azt fentebb előadtam. Az ekként megállapítottakhoz képest a nőt elfogta, a törvényszékhez bekisérte, hol a kiderítettek és a nő beismerése folytán az egész ügy új fordulatot vett s a terhelt nő sulyos elítéltetését eredményezte.

Igaz, hogy eme bűncselekmény — valódi adatait ismervé — igen sulyos volt. De az indító okot is tekintve, sokan azt mondjuk rá, hogy akkor sem esett volna nagy sérelem a jogrenden, ha az előző vizsgálat által megállapítottak alapján, mint gondatlanságból származó eset került volna is elbírálás alá és fejeztetett volna be. Hogy ez a felfogás, az adott körülmények között, helyes-e vagy nem, annak vitatása magasabb szempontok alá esvén, bizzuk másokra. Minket csak csendőri szempontból érdekel a dolog. És pedig azért, mert a csendőrnek még a legjelentéktelenebb eset felett sem szabad csak úgy felületesen átsiklani, hanem keresni, kutatni kell az okokat, egybevetni a körülményeket, hogy a bűncselekményt teljesen megvilágítva, kiderítve adhassa át az arra hivatott hatóságnak.

Eme fontos kötelesség alól nem menti fel a csendőrt azon körülmény, hogy — mint a jelen esetben is történt — a hatóság az előző vizsgálat adataival is meg volt elégedve. Mert míg egyik-másik érzékenyebb s basonló dolgokkal kevésbé törődő egyén így is bele-

A magyar királyi operaház nőzőtere.

nyugszik a hatóság intézkedésébe, addig más, nyugtalanabb vérű, a hatóságokkal esetleg összeférhetetlen egyén, ha rá jön az igazi okra, eltussolásról, részre-bajlásról kiabál és kész úgy a hatóságot, mint a csendőrséget ilyenekkel megrágalmazni.

Ezt pedig a csendőrnek tűrni nem szabad. Nem szabad még akkor sem, ha az ilyen rosszakaratu állítások által nem az ő, hanem más hatóság tekintélye csorbíthatnék is.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Laknak-e a Vénusz bolygón?

A nem szakember előtt mindenesetre a csillagászatnak az a legérdekesebb része, a mely azzal foglalkozik, hogy más égitesteken felfedezze az ott élő értelmes lények nyomait, vagy legalább is az égitest fizikai vizsgálatából következtetést vonjon annak lakhatóságára. A csillagászat ugyan már régen nem foglalkozik az ilyen problémákkal, mivel tudja, hogy tudományos értelemben nem oldható meg, de a népszerű csillagászati munkák írói mindig nagy előszeretettel foglalkoznak velük, mivel tág teret engednek a képzelődésnek. Sztrókay Kálmán, ismert csillagászati író, a következőket írja e kérdésről a „M. H.”-ban.

Szinte csodálatos az embereknek ez a módfelett való érdeklődése a más bolygók emberei iránt, a mi azt mutatja, hogy szeretnők, ha a távol világűrben lennének még rokonaink, a kikről tudunk s a kik talán mirőlünk is tudnak. Néha erőszakkal ragaszkodunk egyik-másik égitest benépesítéséhez, mint például a Mars esetében, a miről pedig már tudjuk, hogy minden megfigyelés tanúsága szerint e bolygón nincsenek meg a mi fogalmaink szerint való feltételei az ember által lakhatósághoz s általában a szerves élet létezéséhez. Ez a modern antropomorfizmus épen mostanában érte el tetőpontját, mikor olyan neves asztronómusok, mint Pickering és Todd foglalkoztak azzal a bolond tervvel, hogy hatalmas reflektorral, illetve a dróttalan táviró segítségével közlekedést létesítsenek a marslakókkal.

A kutatások kezdetén valóban a Mars bolygó látszott legalkalmasabbnak arra, hogy rajta keressük az értelmes lények nyomait, különösen ama famózus csatornák miatt, miket kezdetben mesterséges alkotásoknak hittek s ebből mindjárt arra következtettek, hogy a Marsbeli emberek sokkal kifejlettebb technikai eszközökkel rendelkeznek, mint mi, a kik valóban képtelenek volnánk a mi földünkön a mars-csatornához hasonló művet létrehozni. Most pedig, hogy a Marslakók hiveinek napja erősen lenyugvóban van, már is fölvetődött egy másik bolygónak, a Vénusz lakhatóságának kérdése s meg kell engednünk, hogy a mostani ismereteink alapján e bolygóról sokkal nagyobb valószínűséggel állíthatjuk azt, hogy lehetnek rajta emberek, mint akármelyik másikról.

A Vénusz ugyanis csaknem tökéletes ikertestvére földünknek, nagyság, sűrűség és szerkezet dolgában. Mivel csak háromnegyedrész olyan messze van a Naptól, mint a földünk, felületén kétszerannyi hőmennyiséget kap a Naptól, mint a mi földünkön egy megfelelő nagyságú felület, azonban a légkörében levő rendkívül sok vízpára abszorbeálása következtében a hőmérséklet nem lehet sokkal nagyobb a földinél. Tengelykörüli forgásának ideje 23 és fél óra, tehát a Vénusz napja

csak félórával rövidebb a földi napnál. Átmérője csaknem egyenlő a földével: három százalékkal kisebb, míg tömege a föld tömegének nyolcz tizedrésze s így közepes sűrűsége is körülbelül ilyen arányban van a földével.

A Vénusz azonban igen nehezen megfigyelhető égitest a mi földünkről nézve, mivel belső bolygó lévén, akkor, mikor legközelebb esik hozzánk, épen a meg nem világított felét fordítja felénk, a mi semmit sem láthatunk, mikor pedig az egészen megvilágított korongját látjuk, akkor van legtávolabb tőlünk, a Napnak tulsó oldalán, úgy, hogy akkor a Nap intenzív sugarai között nem figyelhető meg. E két szélső határ között korongja ugyanolyan fázisokat mutat, mint a bold és a megvilágított sarlóalakú részeit figyelhetjük csak meg, a mire legalkalmasabb idő az alsó konjunkció előtti és utáni barminczbat napi időköz.

A sarló belső vonalának szelén észlelt szabálytalanságokból azt lehet következtetnünk, hogy nagy belyégek vannak a bolygón. Néha növekvő fázis esetén intenzív fehérek láthatók a sarkok közelében, a mik valószínűleg jégmezők lehetnek, milyenek földünkön és a Marson is vannak. Az egyenlítő tájkán halvány, sötét alakzatok különböztethetők meg, miket kontinensek között levő tengereknek gondolhatunk s ezekről a tengerekről Bianchini és De Vico pontos térképeket is készítették s bizonyos, hogy azok a valószínűleg meg is felelnek.

A légkör létezéséről leginkább a nap korongja előtt való átvonulások alkalmával győződhetünk meg s ilyen alkalmakkor sikerült is megállapítani, hogy a Vénusz légköre másfélszer olyan vastag, mint a földé. Ebben a légkörben a színképelemzés bizonyossága szerint rendkívül nagy mennyiségű vízgőz van, sőt még azt is lehetjük, hogy a Vénusz állandóan felhőkkel van borítva s ez a felhőréteg okozza azt is, hogy a felületi alakzatokat csak igen homályosan láthatjuk rajta.

Láthatjuk tehát, hogy egyáltalában minden észlelés csak megerősítheti azt a föltevést, hogy e bolygón megvannak a szerves élet keletkezéséhez szükséges feltételek, mik között első sorban a levegő és a víz létezése foglal helyet s ha meggondoljuk, hogy a hőmérséklet sem lehet sokkal magasabb a mi forró égövünkénél, a Vénuszon levő szerves élet igen hasonló lehet a mi forró égövünk életéhez.

Természetesen bizonyosnak semmit sem mondhatunk, mert hiszen a megfigyelések nagyon megvannak nehezítve és a részletekre vonatkozólag semmit sem nyújtanak és minden bizonyára nem is igen fognak nyújtani a jövőben. A képzelődésnek tehát tág tere nyílik a Vénusz benépesítésében s e munkáját sokkal nagyobb tudományos valószínűséggel végezheti, mint a hogy a Marsnál tevette. Egyrészt azért, mert eddig valóban nem ismerünk semmi ellenérvet, másrészt pedig nem kell tartani a tudomány ellenőrzésétől sem, mi a Marsnál végre is bebizonyította, hogy a bolygón egyáltalán semmi olyan jelenséget nem észleltünk, a mely annak lakhatósága mellett szólna.

Talán felesleges külön felemlíteni, hogy a Vénusz lakhatósága — minden valószínűsége mellett sem tudományos tény s nem is lehet azzá, mivel a tudománynak keretébe sehogyssem illesztetők be az ilyen tisztán spekulatív természetű problémák. A megfigyelő csillagászat igyekszik megállapítani az égitestek fizikai szerkezetét, de eredményeiből nem következtet olyan dolgokat, miket igazolni nincsen módjában, bármilyen tetszetősek is legyenek azok s bármennyire is érdekelnék a mai embert, a ki mindenütt keresi az életet.

KÉPEINKHEZ.

Operaházunk huszonöt éves jubileuma.

A budapesti m. kir. Operabáz, illetve magyar elnevezés szerint: Dalmúszinbáz, f. évi szeptember 27-én érte meg felavatásának 25 éves évfordulóját. A m. kir. Operabáz magasabb zenei műfaj kultiválására hivatott állami műintézet. Építését, Ybl Miklós tervei szerint, 1875. év augusztus havában kezdték meg és kilencz hosszú év telt el, míg eme, úgy külső mint belső berendezésében feltűnő gondossággal, csinnal és műizléssel épített s ekként a székesfőváros legszebb épületei közé sorolható középület építkezését befejezték és 1884. évben rendeltetésének átadhatták.

A m. kir. Operabáz az Andrásy-utnak és a Váczi-és Teréz-körutak közötti részen van. Felépítése — a telek árával együtt — közel nyolcz millió koronába került. Fentartása is rengeteg összeget emészt fel, mert alkalmazottai nagy számmal vannak és egyes operai művészek vagy művésznők még a miniszterekét is meghaladó évi fizetése van s emellett az előadott darabok is, a díszletek pazar kiállításánál fogva, szintén sokba kerülnek. Így aztán, miután csak 1220 ballgató fér bele, a befolyó jövedelem sohasem fedezi a kiadást. Ügyeinek rendezése régebben a belügyminiszteri tárczához tartozott, pár év óta azonban a vallás és közoktatásügyi miniszter hatáskörébe utalták.

A jelen számunkban közölt képek magát az épületet és nézőterét mutatják.

HIREK.

Megtámadott csendőr. Papp János isaszegi őrsbeli csendőrt szeptember 5-én, a postára menet, Hornyos Jakab, a feletti bosszújában, bogy őt nevezett csendőr egy kibágásért feljelentette, durván szidalmazta, majd pedig feleségével együtt megtámadta. Papp csendőr támadói ellen kardot rántott és azzal Hornyost bal alsó karján és kezefején megvágva, súlyosan megsebesítette. — Barest bibarmegyei községben szeptember 27-én, Koroly Péter és Padurán Sándor ottani lakosok Sarkas László cz. őrsvezetőt, ki szolgálaton kívül sétálva őket közrend elleni kibágáson érte és rendre intette, megtámadták és tetleg bántalmazták. Sarkas czimz. őrsvezető támadói ellen kardot használt és mindkettőjüket súlyosan megsebesítette.

Agyonvert család. Gáborján községben, a mely Bibarmegyének berettyó-ujfalui járásában fekszik s a legutóbbi népszámlálás adatai szerint, 358 házezám mellett, 1621 magyar ajku lakosból áll, október 5-én a hajnali órákban vad kegyetlenséggel kiirtottak egy három tagból álló családot. Az eset részletei a következők: Szabó Lajos gáborjáni gazdálkodó udvarán, szeptember 5-én éjjel 1 órakor egy boglya széna, melyet tulajdonosa előző nap tűz ellen biztosított — meggyulladt. A tüzet, melynek oltásánál a károsnak — azzal régebben álló — Nagy Sándor nevű szomszédja, bána népével együtt szintén segílykezett, a község lakosságja lokalizálta. A tűz lokalizálása után a jelen voltak egyike Nagy Sándort a tűzifocskendő részesővével fejbe vágta, mire őt többen megrohanták s az időközben védelmére siető nejével együtt kapákkal, karókkal és vasvillákkal agyonverték, majd pedig az agyonvert házaspárnak szintén jelen volt leányát, férjezett Főgyi Károlynót, ki szüleinek eredménytelen védelmezése és azok agyon-

veretése után, futásban keresett menedéket, üldözöbbe vették s azt mintegy 800 lépésnyire terjedt hajeza után, a Berettyó folyó vizén is átkergetve, utolérték és szüleihez basonló módon, szintén agyonverték. Az eset megtörténte és a csendőrség értesítése után, a helyszínen Valló József hadnagy vezénylete alatt, 20 főnyi legénység összpontosított. A nyomozást bevezető csendőrségnek öt napi erélyes és körültekintő nyomozás után, úgy a tettesek, mint a tanúk konok tagadása daczára is sikerült a tetteseket és bűnrészeseket 41 gáborjáni férj és 1 nő személyében kiderítve elfogni és a bűnjelekkel együtt, a nagyvárad kir. ügyészségnek átadni. A letartóztatottak között van a község II. bírása, a község gazdája és az egyházgondnok, valamint az éjjeli őrs is.

Orvtámadás. Sonae László kimpuluinyági őrsbeli csendőrt, szolgálat teljesítése közben, október 3-án, este 9 órakor Kimpuluinyágon egy ismeretlen egyén karóval orozva bába ütötte és elmenekült. Sonac csendőr az ismeretlen támadó ellen menekülése közben egy eredménytelen lövést tett. A csendőr az ütés következtében fején és jobb vállán 3—4 nap alatt gyógyuló sérülést szenvedett. A támadót az őrs nyomozza.

Rablógyilkosság. A Zaránd és Szimitye községek közötti uton, október 6-án, délután 5—6 óra között, Gomoj Nyiesztor talácsi lakost, ki János nevű 13 éves unokájával együtt almával házalt, Mácsár István simonyfalvai esavargó megtámadta és nyolcz forgópisztoly-lövéssel meggyilkolva kirabolta. A fiura szintén tettye lövést, de annak tüszője felfogta a golyót. A menekülő rablógyilkost a zarándi őrsnek Joek Mihály cz. őrsvezető és Veigert Ádám csendőrből állott járőrs, október 7-én, a nadabi vasuti állomáson elfogta.

Adományok a nyugdíjptóló-egyesület javára. A létesítendő csendőrségi nyugdíjptóló-egyesület javára újabban a következő adományok folytak be: Gróf Szapáry István uradalmi intézősége 18 korona, mely adományt köszönettel vettük és rendeltetési helyére fogjuk juttatni. Ezzel a már befolyt összeg 319 korona 76 fillérre emelkedett.

Vidám könyvtár. Tábori Kornél a Csendőrségi Lapok hasábjairól is előnyösen ismert nevű író „Vidám Könyvtár” cziműen egy könyvsorozatot becsátott közre, melynek 64 oldalra terjedő I. füzeté, Szomaházy István bevezetőjével és számos, a gonoszok világából vett humoros elbeszéléssel, csinos kiállításban most jelent meg. Ára 50 fillér. Terjeszti a m. kir. Államvasutak Hírlap- és Könyvtárúsitása. Kapható minden nagyobb vasuti állomáson és minden könyvkereskedésben.

KÜLÖNFÉLÉK.

Egerek és tolvajok. Eredeti módon rabolt ki két londoni esavargó, Williams és Head, egy londoni vendéglőben idomított egerek segítségével négy bolyget. A bolygek egy kis asztalka körül ültek és javában szür-csölték az abszintot, a mikor a két esavargó belépett. Észrevétlenül a bolygek mögé kerültek és mindegyiknek a vállára egy-egy idomított egeret csempészttek. Az idomított állatocskák azonnal futkározni kezdtek és a következő pillanatban a bolygek sikongva a székekre ugráltak és iszonyú sikoltásait meg jajveszékletet vittek véghez. A helyiségben leirhatatlan kavargodás támadt. Williams és Head felosaptak lovagoknak és a bolygek segítségére siettek. Meg is szabadították őket a csunya

kis állatkáktól, de egyben igen ügyesen elszedték ékze-reiket és pénztárczáikat is, a mit annál könnyebben megtebettek, mert a pinczerek és a vendégek, abban a dicaéretes törekvésben, bogy ők is valamikép hasznára legyenek a bölgyeknek, velük versenyt kiáltottak és örültek módjára ide-oda szaladtak. A bölgyek nem győztek eléggé hálálkodni Williamsnak és Headnek, a kik emelt fővel távoztak diadaluk színhelyéről. Am egy titkos rendőr, a ki véletlenül szintén a korcamában volt és végignézte az egész jelenetet, utánuk ment és letartóztatta a két leleményes tolvajt.

A dohányzás különböző módjai, Közülünk, a kik nagyobbára csak szivar vagy cigaretta alakjában és pipában fogyasztjuk a horsosan megadóztatott dobányt, csak keveseknek van fogalmuk arról, hogy hányféle számtalan módja és variációja van szokásában a dobány élvezésének a föld kerekéségén különösen a primitív törzseknel. Így a negritosok Luzon-szigeten, a mely a Filippi-szigetekhez tartozik, a szivar égő végét fogják a szájukba és így nyelik le a vastag füstöt. A Himalaya bόμεzőin él egy néptörzs, a melynek a dobányosai egy kis alagútszerű nyílást vájnak a jégbe, a melynek egyik végébe dobányt és egy darabka égő faszenet helyeznek el és a másik nyíláson át a földre lebeveredve lélezkzik be a füstöt. A Kay-York félsziget lakói Ausztráliában az égő dobány füstjét egy négy láb hosszú üres bambuszszal fogják fel és ezt a pipát a társaságban kézről-kézre körbe adják. Paraguayban aszozonyok rágszálják a dobányt és az összerágott bagót az üdvözléséknél szokásos csók előtt kiveszik a szájukból. Hogy milyen keserű az ilyen csók, azt el lehet képzelni. Virginiában, Georginában és Albániában egy fadarabot szopogatnak, a melyet előzőleg vízben kiáztatnak és aztán megbengergetnek dobányporban. A legvisszataszítóbb az eszkimók szokása, a kik a pipaszárban összegyülemlett mocskot szürsölik és csak azért pipáznak, hogy ezt az utálatos nedvet gyűjtsék. A mocbans törzselieknek, Délafrika egy teljesen degenerált törzsének egészen eltorzult orrczimpái vannak a mértéktelen burnótozás-tól. Orrlyukaikat annyira teletömik dobányporral, hogy aztán külön e célra készült elefántcsont kanalacska-val kell azokat kikanalazni. Azért minden egyes ember magánál bord a bajába tűzve egy ilyen szerszámot. Dzsaszireb lakói a Tigris és az Eupbrát között dobányukat nátronnal keverik és ezt a pépet ők bukának nevezik. Ezzel a keverékkel teletömik a szájukat és aztán nyugodtan fekvé élvezik a batását. Transvaalban és a batáros országokban a kafferek antilop-szarvából szívják a dobányfüstöt. Az aequator környékén lakó négerék a földbe vájt lyukakból szívták a dobányfüstöt és ez volt a zulu-fönökök szokása is, a kik mindig büszkén hirdették: „Az egész föld az én pipám!”

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan vagy nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdezősködés-

seknek eleje vétessek. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

70. Lapunk nem természettudományi közlöny. Egyebekben felelet helyett adnunk egy jó tanácsot: Az ember feje olyan, mint egy kamra, a melybe giki állása és foglalkozásához képest — annyit raktároz el, a mennyire szüksége van, hogy hivatásának megfelelően. Vannak emberek, a kik csak annyit raktároznak el, a mennyire okvetetlenül szükségük van; ezek okos emberek. Vannak azonban olyanok is, a kik szarka módjára minden ceillógó lim-lomot hordanak be abba a kamrába a legtarkább összevisszaeságban, csak azt nem, a mire okvetetlenül szükségük lenne. A mikor aztán valamit elő skarnának venni, akkor nem találnak semmit. Ne kövessé az utóbbiak példáját, mert ezek — nem okos emberek.

K. A. nyug. őrmester Radafalva. 1. Egy koronás bélyeggel ellátott, melléklet nélküli kérvényét küldje be közvetlenül a honvédelmi ministeriumba, előreláthatólag megkapja. 2. Csak akkor szüntetik be, ha oly állami vagy törvényhatósági szolgálta lép, a hol több javadalmazást élvez, mint volt a csendőrségnél.

116. 1. Nem. 2. Kérdés: Mi a különbség a felségsértés és a király bántalmazása között? Válasz: Azon ezandékos és jogellenes esetek, melyek a király uralkodói állását, az állam létezését, épességét vagy a fennálló alkotmány lényeges intézményeit támadják meg, felségsértésnek neveztetnek. A btkv. 139. §-a szerint pedig, a ki a királyt tetteg bántalmazza, a mennyiben cselekménye felségsértést nem képez; a király bántalmazásának büntetett követi el. — Tetteg bántalmazás alatt a tetteg gyakorlat minden jogtalan behatás értetendő. Az alatt a kitétel alatt, «a mennyiben cselekménye felségsértést nem képez» az értetendő, hogy a cselekmény nem irányul a király élete, testi épége vagy szabadsága ellen; ki van zárva tehát minden olyan bántalmazás, a mely a király testépességének megsértését okozza.

Sarudi őrsvezető. 1. Az elévülés napja mérvadó. 2. A büntető novella 45. §. 1. pontjában előforduló «erőszakkal» kitétel alatt értetendő, ha valaki egy nőt tetteg bántalmazással, elzárással lefogással, kerit meg más részére.

M. J. jörm. Bemászásról lévén szó, büntett.

Járvás csendőr. 1. Igen. 2. Hol olvasott valamit «ideiglenes» tárgyról? 3. Koszoruk elvitele érték szerint minősülő lopás képez. 4. Kehely, szentségtartó, füstölő, misemondóruha, mieekönyv, oltári gyertyák stb. Nem tartoznak azonban ezen fogalom alá oly tárgyak, a melyek nem szertartás céljaira rendelkeznek, hanem a közönség kényelmére szolgálnak: padok, szőnyegek, gyűjtőperselyek stb.

Szopó csendőr. Lopás vétsége.

K. őrmester Polgár. 1. Hatósági közeg. 2. Szolgabírói hivatalnak jelentendő fel. 3. Olvassa el Sarudi őrmesternek 2. alatt adott válaszunkat.

9999. 1. Olvassa el figyelmesen, rájön. 2. Megsérülés lehet külső, vagy belső. Ha az orvos megállapítja, hogy a kórállapot szolgálatban, ésés következménye, akkor — tekintet nélkül külső vagy belső sérülésre, — a kórházi ápolási költségek a kincstárt terhelik.

Sub Itosa és Murcsán csendőr. Forduljanak közvetlenül illetékes helyre. Bélyeget lapunk javára bevételoztük.

Közgazdalkodás. Már nehányszor megüzentük, hogy a gazdalkodás s a vonatkozó kérdések megvitatásába nem bocsátkozhatunk, mert e téreni félreértések eloszlására a szárnyparancsnokság van hivatva s mi — nem mérvadó véleményünkkel — a szárnyparancsnoki döntésnek nem prejudikálhatunk. De nem adhatunk felvilágosítást már azért sem, mert nagyon sok csendőr a kiadott pótlék világos és mindenki által könnyen megérthető határozmányait sportszerűen félromagyarázza, s a hajánál fogva előrángatott érvekkel igyekszik, annak más értelmet adni.

D. J. Szolgabírói hivatal a helyes.

HIVATALOS RÉSZ.

Őrsök felállítása.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület kassai szárnyának területén Krasznahorkaváralján,

a m. kir. V. sz. csendőrkerület balassagyarmati szárnyának területén Panyidaróczon, 1909 október hó 1-én, egy-egy 5 főből álló gyalogőrs állított fel.

Őrsök áthelyezése.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület löcsei szárnyának területén a szepesgyörkei őrs 1909 okt. 1-én, Szepesmindazentre,

a m. kir. VIII. sz. csendőrkerület nagykárolyi szárnyának területén, a nagymajtényi őrs, ugyancsak 1909 okt. 1-én, Kismajtényba helyeztetett át.

Különítmény felállítás.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület temesvári szárnyának területén Hosszuszón, 1909 okt. 1-én egy 5 főből álló különítmény állított fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsege folyó évi szeptember hó 16-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Polster Kálmán m. kir. VI. sz. csendőrkerületbeli századosnak kiváló szolgálatai elismerésül *a katonai érdemkeresztet* legkegyelmesebben *adományozni* és legkegyelmesebben *elrendelni* méltóztatott, hogy

Nádpataký Ágoston m. kir. VI. sz. csendőrkerületbeli főhadnagynak kiváló szolgálatai elismerésül *a legfelsőbb megelégedés* kifejezése tudtul adassék.

Ő császári és apostoli királyi Felsege folyó évi szeptember hó 24-én, Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Bariss Árpád, a m. kir. bonvédelmi miniszterium 16. osztályába beosztott m. kir. csendőrszázadosnak, sok évi kötelességű és igen eredményes szolgálatai elismerésül *a Ferencz József-rend lovagkeresztjét* legkegyelmesebben *adományozni* méltóztatott.

Áthelyeztettek:

1909 október 16-ával:

Margineán János járásörmester, a III. számú csendőrkerülettől, a IV. számú csendőrkerülethez;

Pataki András járásörmester, az V. számú csendőrkerülettől, a VIII. számú csendőrkerülethez;

Szabó Sándor járásörmester, a IV. számú csendőrkerülettől a VIII. sz. csendőrkerületbe.

Matusek András járásörmester, a VIII. sz. csendőrkerülettől, a III. sz. csendőrkerülethez;

Palóczi Mibály járásörmester, a VII. számú csendőrkerülettől, az V. számú csendőrkerülethez.

Nyugállományba helyeztettek:

1909. évi október 1-ével:

Deák Lajos, m. kir. III. számú csendőrkerületbeli járásörmester a megejtett felülvizsgálat alapján, mint *»rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan»*.

Választott lakhely: Albertfalva.

Domahidi András m. kir. VIII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján mint *»rokkant, népfölkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan»*.

Választott lakhely: Nagykároly.

Bárony József V. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a felülvizsgálati szabályzat 3. §-ának 2. bekezdése értelmében.

Tartózkodási hely: Fertőszentmiklós.

Rusz János, m. kir. VII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint *»rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan»*.

Választott lakhely: Szepsibükszád.

Várakozási illetékekkel szabadságoltatik:

Nyusál Ambrus, m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján mint *»jelenleg szolgálatképtelen»*, 1909 október 1-étől számitandó egy évre.

Választott lakhely: Sárbogárd.

Előléptettek:

1909 október 1-ével:

Az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Bazsika Ferencz, Miklós Gergely és Elek Lajos csendőrök, *csendőrcímzetes őrsvezetők*ké.

Katonai szolgálati jel.

A legénység I. osztályu katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Tóth Ferencz és Horvátb József I. járásörmesterek 1909 okt. 23-án, Németh István I. járásörmester 1909 okt. 6-án.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel el-
láttattak:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Koltai Lajos cz. őrm., 1909 okt. 6-án, Villányi Imre
cz. őrsv. 1909 okt. 24-én, Gelencsér Mihály cz. őrm.
1909 okt. 6-án, Kiss Gyula őrsv. 1909 okt. 30-án,
Petkovics Jakab csend. cz. őrsv. 1909 okt. 24-én, Hor-
váth Lajos II. őrsv. 1909 okt. 21-én, Szanati József
cz. őrsv. 1909 okt. 6-án, Viberál Pál cz. őrsv. 1909
okt. 6-án, Fenyvesi Mibály őrsv. 1909 okt. 8-án, Szabó
Imre I. és Tóka János II. őrsv., valamint Tomik Ist-
ván cz. őrsv. 1909 okt. 6-án és Nagy Sándor II. csend.
cz. őrsv. 1909 okt. 2-án, végül

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Rend Lajos őrsv. 1909 okt. 1-én.

Névváltoztatás.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Podvezánecz György csendőr vezetéknévét a m. kir.
belügyminiszter urnak 1909. évi 111,200/VI-a. számú
engedélye alapján „Pálfi”-ra változtatta.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Zálog Mibály csendőr vezetéknévét a m. kir. belügy-
miniszter urnak 1909. évi 50,349/VI-a. számú engedélye
alapján „Szöcs”-re változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Kiss József IV. őrsv., Czvitkovics Ilonával, 1908 okt.
18-án, Bálványoson.

Páris Lajos cz. őrsv., Ujvári Klára Erzsébettel, 1909
szept. 21-én, Tamásiban.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Tatár Mibály cz. őrsv., Tatár Terézzel, 1909 szept.
5-én, Zabohán.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás az apatini m. kir. járásbírósnál. Fizetés
pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv
szóban és írásban. Négy középiszkolai osztály. Telekkönyvi
vizsga. Kérvények a zombori kir. törvényszék elnökéhez 1909
nov. hó 2-ig.

Egy irtóki állás a szekszárdi kir. járásbírósnál. Fizetés
pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 480 korona. Magyar nyelv szó-
ban és írásban. Négy középiszkolai osztály. Telekkönyvi vizsga.
Kérvények a szekszárdi kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi
október hó 25-ig.

Egy hivatalozolgai állás a pécskai járásbírósnál. Fizetés
600 korona. Lakpénz 320 korona. Ruhailletmény 100 korona.
Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények az aradi kir. tör-
vényszék elnökéhez 1909 okt. 30-ig.

Egy hivatalozolgai állás az óradnai kir. járásbírósnál. Fi-
zetés 600 korona. Lakpénz 160 korona. Természetbeni ruházat.
Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a beszteczzei kir.
törvényszék elnökéhez 1909 okt. 26-ig.

Egy irtóki állás a tokaji kir. járásbírósnál. Fizetés pótlék-
kal 1400, korona. Lakpénz 320 korona, esetleg természetbeni
lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiszkolai osz-
tály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a sátoraljaúj helyi kir. tör-
vényszék elnökéhez 1909. évi nov. hó 3-ig

Egy hivatalozolgai állás a nagyrőcezi kir. járásbírósnál.
Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 200 korona. Ruha-
illetmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvé-
nyek a rimaszombati kir. törvényszék elnökéhez 1909 november
hó 11-ig.

Egy irtóki állás a kaposvári kir. törvényszéknél. Fizetés pót-
lékkal 1400 korona. Lakpénz 640 korona. Magyar nyelv szó-
ban és írásban. Négy középiszkolai osztály. Telekkönyvi vizsga.
Kérvények a kaposvári kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi
okt. 26-ig.

Két II. oszt. intézeti szolgálai állás a nagyváradi honvél had-
opródiiskolánál. Fizetés 1320 korona, természetbeni lakás vagy
megfelelő lakbér. Ruhailletmény 120 korona egyszer s minden-
korra. Magyar nyelv szóban és írásban, megfelelő képesítés
könyvkötészetre, mechanikára vagy műasztalosságra. Fél évi
próbaszolgálat. Kérvények a m. kir. honvédelmi miniszterhez
1909. évi nov. 15-ig.

Egy irtóki állás a ráckevei m. kir. járásbírósnál. Fizetés
pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv
szóban és írásban. Négy középiszkolai osztály. Telekkönyvi
vizsga. Kérvények a pestvidéki kir. törvényszék elnökéhez 1909
okt. 31-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... *Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószeresek dus választékban.* ...

Szives tudomásul, hogy Honv. miniszter ur önagyméltósága által legújabbán kiadott körrendelet szerinti Köz-
gazdálkodási pótlékban jelzett összes nyomtatványok és könyvek, teljesen a hivatalos minták és utasítás érte-
mében készítve, füzetekben valamint külön ivenkben is, raktárunkon már készen kaphatók. Kérjük h. rendeléseiket.